

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain ja puolustusvoimista annetun lain 38 ja 38 a §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi Maanpuolustuskorkeakoulusta annettua lakia ja puolustusvoimista annettua lakia. Maanpuolustuskorkeakoulun uudeksi tehtäväksi säädettäisiin sotatieteellisiin korkeakoulututkintoihin sisältyvän opetuksen ja sotilasammattillisten opintojen yhteensovittaminen. Puolustusministeriön uudeksi tehtäväksi säädettäisiin Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepoliittisten tavoitteiden asettaminen yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa. Maanpuolustuskorkeakoulun rehtorille ehdotetaan lisäksi mahdollisuutta myöntää Maanpuolustuskorkeakoulun dosentin arvo. Puolustusvoimista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin viroista ja virkojen täyttömenetelystä. Esitykseen sisältyy myös joitakin teknisluonteisia muutosehdotuksia.

Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa upseerikoulutuksen järjestämistä, kehittää Maanpuolustuskorkeakoulun tutkijoiden urapolkumahdollisuuksia sekä yhtenäistää Maanpuolustuskorkeakoulua koskevaa sääntelyä yliopistoja koskevan sääntelyn kanssa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
Upseerikoulutuksen kokonaisuuden ohjaus ja yhteensovittaminen.....	3
Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepoliittisten tavoitteiden asettaminen.....	4
Tutkijan urapolku.....	4
Dositit.....	4
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	4
Upseerikoulutuksen kokonaisuuden ohjaus ja yhteensovittaminen.....	4
Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepoliittisten tavoitteiden asettaminen.....	5
Apulaisprofessorin ja apulaissoitilasprofessorin virat.....	5
Dositit.....	5
Muut muutosehdotukset.....	6
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	6
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	6
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	7
3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	7
4 ASIAN VALMISTELU.....	7
4.1 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	9
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	9
1.1 Laki Maanpuolustuskorkeakoulusta.....	9
1 luku. Yleiset säännökset.....	9
3 luku. Henkilöstö.....	10
5 luku. Opiskelijoiden oikeudet ja velvollisuudet.....	11
6 luku. Erinäiset säännökset.....	11
1.2 Laki puolustusvoimista.....	12
4 luku. Puolustusvoimien henkilöstö.....	12
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	12
3 VOIMAANTULO.....	12
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	12
LAKIEHDOTUKSET.....	14
Laki Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain muuttamisesta.....	14
Laki puolustusvoimista annetun lain 38 ja 38 a §:n muuttamisesta.....	17
LIITE.....	19
RINNAKKAISTEKSTIT.....	19
Laki Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain muuttamisesta.....	19
Laki puolustusvoimista annetun lain 38 ja 38 a §:n muuttamisesta.....	24

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Maanpuolustuskorkeakoulu on Puolustusvoimiin kuuluva sotatieteellinen korkeakoulu, josta säädetään Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa. Maanpuolustuskorkeakoululla ei ole yliopistoja vastaavaa itsehallintoa, eikä se siksi ole yliopistolaisissa (558/2009) tarkoitettu yliopisto. Maanpuolustuskorkeakoulun tutkinnot on kuitenkin rakennettu Bolognan julistuksen mukaisesti ja ne rinnastetaan yliopistoissa annettaviin tutkintoihin.

Nykyinen laki Maanpuolustuskorkeakoulusta (1121/2008) on tullut voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009, jolloin aiemmin puolustusvoimista annetussa laissa (551/2007) olleet Maanpuolustuskorkeakoulua koskevat säännökset erotettiin erilliseksi laiksi. Samalla uudistettiin myös sisällöllisesti Maanpuolustuskorkeakoulun asemaa, hallintoa, opetusta ja tutkintoja koskevaa sääntelyä. Yleisenä pyrkimyksenä uudistuksessa oli lähentää Maanpuolustuskorkeakoulua koskevaa sääntelyä yliopistoja koskevaan sääntelyyn ja tästä periaatteesta on pyritty edelleen soveltuvien osin pitämään kiinni.

Laki Maanpuolustuskorkeakoulusta ja vuonna 2009 tehdyt perusratkaisut on pääosin todettu toimiviksi, eikä laki siten tässä vaiheessa vaadi laajempaa kokonaisuudistusta. Tämä esitys sisältää siten lähinnä vähäisempiä muutosehdotuksia, jotka koskevat Maanpuolustuskorkeakoulun toiminnan ja opetuksen ohjausta, tutkijanuran kehittämistä, dosenttien asemaa ja muutamia luonteeltaan lähinnä lakiteknisiiä muutosehdotuksia.

Upseerikoulutuksen kokonaisuuden ohjaus ja yhteensovittaminen

Upseerikoulutus koostuu Suomessa sotatieteellisistä ja sotilasammattillisista opinnoista, jotka muodostavat yhdessä upseerikoulutuksen kokonaisuuden. Sotatieteellisiä perustutkintoja ovat sotatieteiden kandidaatin tutkinto ja sotatieteiden maisterin tutkinto ja jatkotutkintoja yleisesikuntaupseerin tutkinto sekä sotatieteiden tohtorin tutkinto. Maanpuolustuskorkeakoulussa suoritettavat tutkinnot rinnastetaan korkeakoulututkintojen järjestelmästä annetun asetuksen (464/1998) 2 §:ssä yliopistolain mukaisten yliopistojen tutkintoihin. Sotatieteiden kandidaatin, maisterin ja tohtorin tutkintoa suorittamaan voidaan hyväksyä myös siviiliopiskelija, jonka opinnot eivät johda Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen upseerin virkaan. Maanpuolustuskorkeakoulu tekee opintojen järjestämisessä läheistä yhteistyötä Puolustusvoimien muiden hallintoyksiköiden ja Rajavartiolaitoksen kanssa.

Upseerin virkaan vaadittavat opinnot suoritetaan kahdessa vaiheessa siten, että valmistuttuaan sotatieteiden kandidaatiksi, upseeri nimitetään määräaikaiseen nuorempaan upseerin virkaan ja hänet ylennetään luutnantiksi. Kandidaatti työskentelee tämän jälkeen joukko-osastossa kouluttajana vähintään neljän vuoden ajan, minkä jälkeen hän palaa Maanpuolustuskorkeakouluun suorittamaan maisteriopintoja. Suoritettuaan maisteriopintonsa opiskelija ylennetään kapteeniksi ja hänet nimitetään vakinaiseen upseerin virkaan. Upseerikoulutuksen kokonaisuuteen kuuluvat sotilasammattilliset opinnot suoritetaan tieteellisten opintojen rinnalla ja ne järjestetään pääosin puolustushaarakouluissa. Lentäjiksi opiskelevien osalta koulutus järjestetään edellä selostetusta poiketen siten, että maisteriopintoihin siirrytään välittömästi kandidaatin tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Voimassa olevan lain mukaan Maanpuolustuskorkeakoulu vastaa sotatieteellisistä tutkinnoista ja pääesikunta puolestaan upseerikoulutuksen kokonaisuuden yhteensovittamisesta. Erottelu on osoittautunut käytännössä haastavaksi, minkä vuoksi sotatieteellisten ja sotilasammattillis-

ten opintojen muodostama kokonaisuus ei toimi parhaalla mahdollisella tavalla. Käytännössä tämä on näkynyt mm. päällekkäisinä aikatauluina ja yleisesti haasteena opintojen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Sotilasammattillisten opintojen laajuus lisäksi vaihtelee tällä hetkellä opiskelijan aselajista ja opintojen järjestäjästä riippuen, mikä osaltaan asettaa Maanpuolustuskorkeakoulun opiskelijoita keskenään eriarvoiseen asemaan.

Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepoliittisten tavoitteiden asettaminen

Maanpuolustuskorkeakoulun tehtävänä on edistää sotatieteellistä tutkimusta ja antaa tutkimukseen ja alan parhaisiin käytäntöihin perustuvaa sotatieteellistä opetusta. Maanpuolustuskorkeakoulun erityispiirteenä on sen kaksijakoinen luonne, jossa yhdistyy sekä akateemisen että sotilaskoulutuksen perinteet. Tämä edellyttää lähestymistapaa, jossa toimintaa hallitaan kokonaisuutena, mutta kuitenkin molempien tehtäväalueiden ominaispiirteiden ja lainalaisuuksien mukaisesti.

Maanpuolustuskorkeakoululta puuttuu tällä hetkellä vastaava systemaattinen tiedepoliittisten tavoitteiden asettamisen malli, joka yliopistoilla on. Käytäntö onkin osoittanut, että Maanpuolustuskorkeakoulun kehittämisessä ja ohjauksessa akateemisten tavoitteiden asetanta ja seuranta on jäänyt vähemmälle huomiolle. Osin tämän seurauksena tieteellisten ja ammatillisten tavoitteiden hallittu yhteensovittaminen ei kaikilta osin ole tavoitteessaan.

Tutkijan urapolku

Maanpuolustuskorkeakoulun arvioinneissa on useampaan otteeseen kiinnitetty huomiota siihen, ettei Maanpuolustuskorkeakoululla ole tarjota suunnitelmallista urapolkua (ns. tenure track) tutkijoille. Puute liittyy osittain Maanpuolustuskorkeakoulun virkarakenteeseen, josta puuttuu askelma professorin ja alempien tutkijanvirkojen välistä. Väitellyt tutkija voidaan nimittää erikoistutkijan virkaan, josta ei kuitenkaan tällä hetkellä ole olemassa porrastettua etenemispolkua professuuriin. Tutkijan urapolun puuttuminen voi vaikeuttaa tutkijoiden rekrytoimista Maanpuolustuskorkeakouluun ja ylipäänsä vähentää sotatieteellisen tutkijanuran houkuttelevuutta.

Dosentit

Valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 17 §:n mukaan korkeakoulujen dosentit nimitetään valtion virkamieslain (750/1994) 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuun virkasuhteeseen.

Dosenttuuriin ei välttämättä itsessään kuulu minkäänlaisia opetus- tai tutkimustehtäviä, vaan kyse on lähinnä nimikkeestä, jota kyseisellä henkilöllä on oikeus käyttää. Työtehtävistä sovietaan kunkin dosentin kanssa erikseen. Osa nykyisistä Maanpuolustuskorkeakoulun dosenteista harjoittaa aktiivisesti tutkimusta ja opetusta Maanpuolustuskorkeakoulussa, kun taas osalla heistä ei ole vuosiin ollut aktiivisia opetus- tai tutkimustehtäviä. Tosiasiallisilta vaikutuksiltaan Maanpuolustuskorkeakoulun dosenttuuri muistuttaakin jo tällä hetkellä lähinnä akateemista meritoitumista osoittavaa arvonimeä. Yliopistoissa dosenttien virkasuhteista luovuttiin vuoden 2009 yliopistouudistuksen yhteydessä ja dosenttuurit muutettiin arvoiksi.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Upseerikoulutuksen kokonaisuuden ohjaus ja yhteensovittaminen

Upseerikoulutuksen kokonaisuuden toimivuuden varmistamiseksi ehdotetaan, että vastuu kokonaisuuden ohjaamisesta ja yhteensovittamisesta siirrettäisiin pääesikunnalta Maanpuolus-

tuskorkeakoululle. Vastuu upseerikoulutuksen toteuttamisesta olisi näin kokonaisuudessaan Maanpuolustuskorkeakoululla, joka toteuttaa jo tällä hetkellä valtaosan upseerikoulutuksesta ja on käytännössä parhaassa asemassa hoitamaan tehokkaasti tutkinto-opintojen ja sotilasammattillisten opintojen yhteensovittamistehtävää. Pääesikunnan tehtävänä olisi edelleen asettaa koulutukselle yleiset tavoitteet, eli käytännössä määrittää se osaaminen, mikä upseerilla tulee olla suoritettuaan sotatieteellisten tutkintojen ja sotilasammattillisen opetuksen muodostaman upseerikoulutuksen kokonaisuuden. Muutos ei vaikuttaisi tutkintojen tai opetuksen sisältöön, vaan ainoastaan upseerikoulutuksen hallinnolliseen organisointiin. Muutoksella ei olisi vaikutuksia Maanpuolustuskorkeakoulun siviilipiskelijoihin tai heidän opintojensa organisointiin.

Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepoliittisten tavoitteiden asettaminen

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepoliittisten tavoitteiden asettamisesta. Maanpuolustuskorkeakoulu toimii sille annetun tehtävän mukaisesti vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tavoitteen saavuttaminen osaltaan edellyttää, että toiminta perustuu yhtenäisiin tiedepoliittisiin periaatteisiin ja akateemisiin käytäntöihin. Muutosehdotuksen tavoitteena on, että Maanpuolustuskorkeakoulun sotatieteellistä tehtävää kehitettäisiin, arvioitaisiin ja ohjattaisiin samoilla akateemisilla kriteereillä kuin yliopistoja. Näin osaltaan vahvistettaisiin Maanpuolustuskorkeakoulun ja siviilikorkeakoulujärjestelmän yhteistyön toimintaedellytyksiä sekä tieteellistä laatua ja vaikuttavuutta. Tavoitteiden asettamisella myös tuettaisiin osaltaan Maanpuolustuskorkeakoulun vakiinnuttamista tasaveroiseksi osaksi valtakunnallista korkeakoulujärjestelmää.

Apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virat

Esityksessä ehdotetaan, että Puolustusvoimiin luodaan uudet apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virkanimikkeet. Ehdotetuilla viroilla luotaisiin uusi porras tieteellisen tutkimustyön ja opetuksen virkarakenteeseen ja niiden tarkoituksena olisi mahdollistaa tutkijan urapolun luominen Maanpuolustuskorkeakouluun. Järjestelmän olisi tarkoitus soveltuvin osin vastata yliopistojen urapolkurakenteita ottaen kuitenkin huomioon virkanimityksiin liittyvät avoimuuden ja yhdenvertaisuuden vaatimukset.

Laissa ei säädettäisi tarkemmin apulaisprofessorien ja apulaissotilasprofessorien tehtävistä, vaan ne määritettäisiin tehtäväkohtaisesti. Käytännössä apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin tehtäviin kuuluisi kuitenkin keskeisenä osana tutkimuksen tekemisen ja opetuksen lisäksi alansa tutkimuksen ohjaaminen. Tämä eroaisi professorin ja sotilasprofessorin tehtävistä siltä osin, että jäljempänä mainitut johtavat alansa tutkimustoimintaa Suomessa. Apulaisprofessorit olisivat siviilivirkoja ja apulaissotilasprofessorit puolestaan sotilasvirkoja ja jaottelu perustettavien virkojen välillä tulisi lähtökohtaisesti tehdä samojen periaatteiden mukaisesti kuin professuurien osalta. Apulaissotilasprofessorin virkoja tulisi siten lähtökohtaisesti perustaa vain sellaisille aloille, jotka edellyttävät sotilaallista asiantuntemusta ja joilla on merkitystä myös sodan ajan toiminnassa (HE 196/2009).

Virkarakenteen muutokset toteutettaisiin kokonaan virkajärjestelyin, eikä uusiin virkoihin siten tarvittaisi lisärahoitusta.

Dosentit

Esityksessä ehdotetaan, että myös Maanpuolustuskorkeakoulu voisi jatkossa myöntää yliopistojen tavoin pätevyysvaatimukset täyttävälle henkilölle dosentin arvon. Dosentin arvo ei tosiasiallisilta vaikutuksiltaan poikkeaisi nykyisistä dosentureista, sillä kyse olisi edelleen käyt-

tännössä vain nimikkeestä. Opetuksesta ja tutkimuksesta sovittaisiin edelleen kunkin henkilön ja Maanpuolustuskorkeakoulun välillä erikseen. Dosentin arvo kuitenkin selkiyttäisi dosenttien oikeusasemaa ja myös kuvaisi heidän tosiasiallista asemaansa Maanpuolustuskorkeakoulussa nykytilaa paremmin. Muutoksen myötä Maanpuolustuskorkeakoulun dosentit olisivat vastaavassa asemassa yliopistojen dosenttien kanssa, mitä voidaan itsessään pitää toivottavana. Dosentin arvo olisi mahdollista myöntää myös muulle kuin Suomen kansalaiselle, mikä mahdollistaisi nykytilaa paremmin myös kansainvälisten asiantuntijoiden hyödyntämisen Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimuksessa ja opetuksessa.

Dosentin arvoa koskevan säännöksen lisääminen lakiin ei vaikuttaisi suoraan nykyisten dosenttien asemaan, vaan aiemmat nimitykset pysyisivät voimassa entisin ehdoin. Tarkoituksena on kuitenkin, että Maanpuolustuskorkeakoulussa siirryttäisiin muutoksen jälkeen kokonaisuudessaan ehdotuksen mukaisiin arvoon perustuviin dosenttureihin, eikä vanhojen säännösten mukaisia nimityksiä enää tehtäisi.

Muut muutosehdotukset

Puolustusvoimien tehtäviin liittyy erityinen tarve selvittää virkoihin nimitettävien luotettavuus ja nuhteettomuus. Tästä syystä kaikilta Maanpuolustuskorkeakouluun pyrkiviltä hakijoilta tarkistetaan muun muassa heidän rikosrekisteritietonsa. Maanpuolustuskorkeakoulu voi evätä opiskeluoikeuden myöntämisen hakijalle, joka on syyllistynyt tiettyihin vakaviin rikoksiin ja päättää jo opiskelijaksi hyväksytyin opiskeluoikeuden vastaaviin rikoksiin opiskelujen aikana syyllistymisen johdosta. Laki ei kuitenkaan nyky muodossa mahdollista opiskeluoikeuden päättämistä siinä tapauksessa, että henkilö on syyllistynyt rikokseen hakuvaiheen ja opiskelujen aloittamisen välisenä aikana. Tätä voidaan pitää selvänä epäkohtana ja sääntelyn tarkoituksen vastaisena aukkona, joka ehdotetaan esityksessä korjattavaksi. Nykytilannetta, jossa oikeustila on riippuvainen siitä satunnaisesta seikasta, onko rikos tehty ennen pääsykoetta, pääsykokeen ja opintojen aloittamisen välisenä aikana vai opintojen aloittamisen jälkeen, ei voida pitää toivottavana tai yhdenvertaisena.

Lisäksi ehdotetaan laissa säädettäväksi uudeksi nimenomaiseksi opiskeluoikeuden päättämisperusteena opiskelijan oma-aloitteinen irtisanoutuminen. Muutosehdotus on luonteeltaan lähinnä lakiteknilinen ja sen tarkoituksena on selkeyttää oikeustilaa kirjoittamalla nykytila auki lain tasolle.

Maanpuolustuskorkeakoulun johtosääntöä koskevaa pykälää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että puolustusministeriölle tulisi varata tilaisuus tulla kuulluksi johtosäännöstä ennen sen hyväksymistä. Säännös vastaisi sisällöltään nykyistä epävirallista ohjeistusta ja sen mukaisesti on pääsääntöisesti jo toimittu. Puolustusministeriön mahdollisuus vaikuttaa Maanpuolustuskorkeakoulun johtosääntöön on tärkeää erityisesti ehdotetun tiedepoliittisten tavoitteiden asettamisen ja niiden seurannan tehokkaan toteuttamisen varmistamiseksi ja tästä syystä asia olisi syytä kirjata lain tasolle.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Kaikki ehdotetut muutokset toteutettaisiin Puolustusvoimien Maanpuolustuskorkeakoululle osoittaman budjettirahoituksen puitteissa, eikä niillä siten olisi vaikutuksia valtion talousarvioon. Ottaen huomioon säästöjen alan muutoksilla ei olisi taloudellisia vaikutuksia myöskään yrityksiin tai yksityishenkilöihin

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esitetyillä muutoksilla on vähäisiä vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Upseerikoulutuksen kokonaisvastuun keskittäminen Maanpuolustuskorkeakouluun osaltaan selkeyttäisi ja johdonmukaistaisi viranomaisten tehtävänjakoa jättäen ylemmän tason ohjausvastuun pääesikunnalle ja keskittämällä opintojen toteuttamisvaiheen ohjauksen ja yhteensovittamisen kokonaisuudessaan Maanpuolustuskorkeakoululle. Keskittämisellä voitaisiin näin osaltaan poistaa päällekkäisyyksiä Maanpuolustuskorkeakoulun ja pääesikunnan toiminnoissa.

Tiedepoliittisten tavoitteiden asettaminen aiheuttaisi vähäisenä pidettävää lisätyötä puolustusministeriölle ja mahdollisesti myös Puolustusvoimille. Tehtävä suoritettaisiin kuitenkin pääosin nykyisiä ohjausrakenteita hyödyntäen, eikä siihen tarvittaisi lisäresursseja.

3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Upseerikoulutuksen kokonaisvastuun keskittämisellä Maanpuolustuskorkeakouluun voitaisiin varmistaa se, että opinnot muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden ja näin parantaa koulutuksen laatua. Ohjaustehtävän keskittämisen kautta voitaisiin lisäksi yhtenäistää sotilasammatillisten opintojen laajuuksia ja vaatimuksia eri aselajien välillä, millä olisi positiivisia vaikutuksia opiskelijoiden yhdenvertaisuuteen.

Apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virkojen perustaminen mahdollistaisi tutkijan urapolun luomisen Maanpuolustuskorkeakouluun. Selkeä urapolku voisi osaltaan helpottaa lahjakkaiden tutkijoiden rekrytoimista ja sitouttamista Maanpuolustuskorkeakouluun ja tätä kautta pidemmällä aikavälillä näkyä myös positiivisina vaikutuksina tehtävässä tutkimuksessa.

Systemaattisen tiedepoliittisten tavoitteiden asettamallin luomisella voitaisiin osaltaan parantaa Maanpuolustuskorkeakoulun asemaa Suomen korkeakoulukentässä ja yhtenäistää sen asemaa yliopistojen ja muiden korkeakoulujen kanssa. Tehokkaasti toteutettuna tiedepoliittisten tavoitteiden asettamisella voitaisiin myös parantaa Maanpuolustuskorkeakoulun toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole suoria vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Sukupuolten tasa-arvo tulee kuitenkin ottaa huomioon perustettaessa uusia apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virkoja. Tosiasiallisesti sotilastehtäviin päteviä naisia on suhteessa miehiin erittäin vähän ja tämän johdosta lähtökohtana virkoja perustettaessa tulisi olla mahdollisuuksien mukaan siviiliviran perustaminen. Apulaissotilasprofessoreja tulisi perustaa vain sellaisille aloille, jotka edellyttävät sotilaallista asiantuntemusta ja joilla on merkitystä myös sodan ajan toiminnassa.

4 Asian valmistelu

Lakiehdotukset on valmisteltu puolustusministeriössä pääesikunnan esityksen pohjalta. Valmistelu on tehty yhteistyössä Maanpuolustuskorkeakoulun, pääesikunnan ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

4.1 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Puolustusministeriö pyysi 3 päivänä helmikuuta 2016 yhteensä 14 taholta lausuntoa esityksestä. Lausuntojen määräaika päättyi 26 päivänä helmikuuta 2016 ja lausuntoja annettiin yhteensä yhdeksän. Lausunnon antoivat opetus- ja kulttuuriministeriö, oikeusministeriö, rajavartiolaitoksen esikunta edustaen samalla sisäministeriötä, pääesikunta, Professoriliitto, Suomen yli-

opistot UNIFI ry, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry, Suomen ylioppilaskuntien liitto sekä Upseeriliitto. Pääesikunta toimitti lisäksi oman lausuntonsa liitteenä Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskunnan lausunnon esityksestä.

Annetuissa lausunnoissa kannatettiin laajasti lakiehdotusten yleisiä tavoitteita Maanpuolustuskorkeakoulun kehittämistä ja toiminnan sujuvoittamisesta. Keskeiset lausunnoissa esitetyt muutosehdotukset koskivat esitykseen sisältyvistä ehdotuksista Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepoliittista ohjausta ja apulaisprofessorin virkoja. Lisäksi lausunnoissa on nostettu uudelleen esiin lakiehdotuksen esivalmisteluvaiheessa esillä olleita muutosehdotuksia, jotka on jo aiemmassa valmisteluvaiheessa päätetty jättää tämän hallituksen esityksen ulkopuolelle.

Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepoliittiseen ohjaukseen kohdistuvat huomiot on otettu jatkovalmistelussa huomioon kehittämällä ehdotettua sääntelyä selkeämmin yhteistyössä tapahtuvan tavoitteiden asettamisen suuntaan ja lähentämällä sitä näin yliopistolain vastaavaan sääntelyyn. Apulaisprofessorin virkoja koskevat huomiot puolestaan ovat olleet sisällöltään samoja, jotka on huolellisesti käsitelty jo ennen lausuntokierrosta. Henkilöstöasioita koskevassa sääntelyssä on otettava huomioon se, että Maanpuolustuskorkeakoulun henkilöstö on Puolustusvoimien viroissa ja sääntelyn on oltava linjassa sen kanssa, miten Puolustusvoimien viroista yleisesti säädetään. Lisäksi valmistelussa on pidetty tärkeänä virkarakenteen johdonmukaisuutta sekä sitä, että avoimuus, yhdenvertaisuus ja oikeusturva toteutuvat nimityksissä. Näillä perusteilla selkeästi parhaaksi toteuttamistavaksi apulaisprofessorien ja apulaissotilasprofessorien tehtävien luomisessa on noussut uusista virkanimikkeistä säätäminen.

Muutamissa lausunnoissa on nostettu esiin jo aiemmin valmisteluprosessissa paljon esillä ollut ehdotus sotatieteellisten ja sotilasammattillisten opintojen yhdistämisestä. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan yhdistäminen kuitenkin rikkoisi nykyisen sekä upseeriksi opiskeleville että siviileille suunnitellun tutkintorakenteen siinä määrin, että muutoksen toteuttaminen edellyttäisi käytännössä tutkintorakenteiden suunnittelua alusta lähtien uudelleen. Tähän ei ole koettu olevan tarvetta. Pääesikunnan lausunnossa esittämät tavoitteet moduulipohjaisesta opetuksesta ja opiskelijoiden yhdenvertaisuudesta voidaan lisäksi toteuttaa jo esitykseen sisältyvien muutosehdotusten kautta, eikä pääesikunnan muutosehdotuksen perusteena olevien tavoitteiden saavuttaminen siten miltään osin edellytä sotatieteellisten ja sotilasammattillisten opintojen yhdistämistä.

Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskunta on lausunnossaan esittänyt oppilaskunnan nimen muuttamista ylioppilaskunnaksi. Ylioppilaskunta on kuitenkin lainsäädännössä määritelty käsite, johon liittyy tiettyjä juridisia seurauksia. Ylioppilaskuntia koskevaa lainsäädäntöä ei olisi edelleenkään mahdollista soveltaa Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskuntaan, joten muutos aiheuttaisi tarpeetonta käsitteellistä sekaannusta.

Muilta osin lausuntokierroksella esitettyjä huomioita ehdotuksen kehittämiseksi on otettu mahdollisuuksien mukaan esityksen jatkovalmistelussa huomioon.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki Maanpuolustuskorkeakoulusta

1 luku. Yleiset säännökset

2 §. Tehtävät. Maanpuolustuskorkeakoulun tehtäviä laajennettaisiin siten, että Maanpuolustuskorkeakoulu vastaisi jatkossa upseerikoulutuksen kokonaisuudesta, sisältäen tutkintoihin kuuluvat opinnot ja niiden rinnalla suoritettavat sotilasammattilliset opinnot. Pykälään tehtäisiin samalla tiettyjä sen ajankäytön ja luettavuutta koskevia muutoksia.

Pykälän 1 momentti vastaisi voimassaolevaa säännöstä.

Pykälän 2 momentin mukaan Maanpuolustuskorkeakoulu johtaisi ensinnäkin voimassaolevaa lakia vastaavasti sotatieteellisiin tutkintoihin kuuluvia opintoja myös niissä tapauksissa, kun opetusta annetaan muissa Puolustusvoimien yksiköissä. Momentin toinen virke olisi uusi ja siihen säädettäisiin Maanpuolustuskorkeakoulun yhteensovittamistehtävästä.

Maanpuolustuskorkeakoulun vastuulla olisi suunnitella sotatieteiden kandidaatin ja maisterin tutkintoihin sisältyvät tieteelliset opinnot sekä niiden rinnalla suoritettavat sotilasammattilliset opinnot toimivaksi upseerikoulutuksen kokonaisuudeksi ja tarpeen mukaan ohjata sotilasammattillisia opintoja järjestäviä Puolustusvoimien muita yksiköitä tehtävän toteuttamiseksi. Upseerikoulutuksen kokonaisuus tulisi suunnitella ja toteuttaa siten, että pääesikunnan ehdotetun 2 a §:n nojalla vahvistamat upseerikoulutuksen tavoitteet täyttyvät. Käytännön suunnittelussa ja järjestämisessä upseerikoulutus voitaisiin siten toteuttaa yhtenäisenä kokonaisuutena, vaikka siihen kuuluvia sotilasammattillisia opintoja ei edelleenkään luettaisiin sotatieteellisiin tutkintoihin. Kuten nykyisin, sotilasammattillisia opintoja voitaisiin järjestää myös Maanpuolustuskorkeakoulussa. Muutokset eivät vaikuttaisi Maanpuolustuskorkeakoulun siviiliopiskelijoiden asemaan, eli he suorittaisivat edelleen vain tutkintoihin sisältyvät tieteelliset opinnot.

Pykälän 3 momentti muutettaisiin vastaamaan sanamuodoltaan soveltuvien osien yliopistolain vastaavaa säännöstä. Muutoksella ei olisi käytännön vaikutuksia Maanpuolustuskorkeakoulun toimintaan. Esityksessä myös vähäisessä määrin korjattaisiin pykälän kieliasua, millä ei olisi vaikutusta sen soveltamiseen.

2 a §. Toiminnan ohjaus ja tavoitteiden asettaminen. Pykälä olisi uusi ja siihen siirrettäisiin tällä hetkellä 2 §:ssä olevat toiminnan ohjausta koskevat säännökset. Voimassa olevan 2 §:n jakaminen kahteen osaan parantaisi lain luettavuutta ja selkeyttä.

Pykälän 1 momentti vastaisi pääosin nykyistä 2 §:n 4 momenttia. Säännöksen ensimmäisen virkkeen sanamuotoa kuitenkin muutettaisiin siten, että pääesikunta vahvistaisi Maanpuolustuskorkeakoulun tutkintojen ja muun upseerin virkaan vaadittavan koulutuksen yleiset tavoitteet. Yleisillä tavoitteilla tarkoitettaisiin käytännössä sitä osaamista, mikä upseeriopiskelijalla tulee olla suoritettuaan tutkinto-opintojen ja sotilasammattillisten opintojen muodostaman upseerikoulutuksen kokonaisuuden ja siviili- tai jatkotutkinto-opiskelijalla suoritettuaan tutkinto-opinnot. Pääesikunta vahvistaisi siten ensinnäkin tavoitteet sotatieteiden kandidaatin ja maisterin tutkinnoille ja toiseksi upseerikoulutuksen kokonaisuudelle. Sotatieteellisiä tutkintoja koskevat tavoitteet koskisivat käytännössä sellaisenaan vain siviiliopiskelijoita ja jatkotutkinto-opiskelijoita. Upseeriopiskelijoiden opinnot koostuvat tutkinto-opintojen lisäksi sotilasamma-

tillisistä opinnoista, joten heidän osaltaan keskeistä olisi näiden muodostamalle upseerikoulutuksen kokonaisuudelle asetetut tavoitteet. Maanpuolustuskorkeakoulu vastaisi 2 §:n mukaisesti pääesikunnan asettamien tavoitteiden toteutumisesta opetuksessa. Muutos mahdollistaisi sen, että upseerikoulutus nivoutuu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jonka Maanpuolustuskorkeakoulu voisi myös nykyistä paremmin suunnitella ja toteuttaa kokonaisuutena.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi 1 momentin toista virkettä siten, että säännös olisi linjassa 2 §:n ehdotettujen muutosten kanssa. Pääesikunta ei siten enää vastaisi sotatieteiden kandidaatin ja maisterin tutkintoihin sisältyvän opetuksen sotilasammattillisen opetuksen yhteen sovittamisesta, vaan tämä tehtävä siirrettäisiin ehdotetun 2 §:n mukaisesti Maanpuolustuskorkeakoululle. Pääesikunnan tehtäväksi jäisi tällöin sovittaa edellä mainituista osista muodostuva upseerikoulutuksen kokonaisuus ja muu Maanpuolustuskorkeakoulussa annettava opetus yhteen muun Puolustusvoimissa annettavan koulutuksen kanssa. Muuta Puolustusvoimissa annettavaa koulutusta on muun muassa varusmieskoulutus.

Pykälän 2 momentti olisi sisällöltään uusi. Puolustusministeriö asettaisi yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepolitiikan kannalta keskeiset tavoitteet sekä vastaisi tavoitteiden toteutumisen seurannasta ja arvioinnista. Säännös vastaisi soveltuvin osin yliopistolain 48 §:n säännöstä tavoitteiden asettamisesta yliopistoille. Maanpuolustuskorkeakoulu on Puolustusvoimain komentajan alaisuudessa toimiva Puolustusvoimien hallintoyksikkö, joten tavoitteiden asettaminen olisi tehtävä yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa. Sisällöllisesti kyse olisi etenkin tavoitteista, jotka on johdettu hallitusohjelmasta, hallituksen toimintasuunnitelmasta sekä muista eduskunnan ja valtioneuvoston korkeakouluille asettamista strategisista tavoitteista. Keskeistä olisi myös akateemisten prosessien, kuten professorien ja ehdotettujen apulaisprofessorien virantäyttöselosteiden, tutkintorakenteen, julkaisukäytäntöjen sekä tutkimuksen ja opetuksen välisen suhteen tasapainoisen kehittämisen tukeminen ja ohjaus. Tiedepoliittisten tavoitteiden asettamiseen liittyvät menettelytavat määritettäisiin tarkemmin puolustusministeriössä ja se voitaisiin lähtökohtaisesti toteuttaa osana normaalia tulostulohjausta Puolustusvoimain komentajan tai hänen määräämänsä edustajan kanssa. Tulossopimuksen allekirjoittavat puolustusministeri ja Puolustusvoimain komentaja.

Tiedepoliittisten tavoitteiden asettamisella pyrittäisiin osaltaan tukemaan Maanpuolustuskorkeakoulun sotilaskoulutukseen liittyvien tehtävien sekä akateemisten tavoitteiden yhteensovittamista. Tavoitteiden asettamisen ydin olisi kysymyksissä, jotka liittyvät Maanpuolustuskorkeakoulun profiiliin ja asemaan osana kansallista korkeakoulujärjestelmää. Tiedepoliittisten tavoitteiden sisältö yhteen sovitettaisiin Maanpuolustuskorkeakoulun muun ohjauksen kanssa tiiviissä yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa.

3 luku. Henkilöstö

10 §. Rehtori. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että rehtori vastaisi ehdotuksen mukaan Maanpuolustuskorkeakoulun ulkopuolella järjestettävän sotatieteellisten opintojen ohjauksen lisäksi myös sotilasammattillisten opintojen ohjauksesta. Muutosehdotus liittyy lakiehdotuksen 2 §:n mukaiseen upseerikoulutuksen kokonaisvastuun siirtämiseen Maanpuolustuskorkeakoululle. Pykälän 1 ja 2 momentteja muutettaisiin samalla kirjoitustapansa osalta vastaamaan paremmin nykyistä lainsäädäntötekniikkaa. Tältä osin muutoksilla ei olisi vaikutusta pykälän soveltamiseen. Pykälä pysyisi muilta osin ennallaan.

13 §. Henkilöstö. Pykälän 2 momentin viittausta puolustusvoimista annettuun lakiin laajennettaisiin siten, että se kattaisi myös ehdotetut apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virat. Säännös on luonteeltaan lähinnä informatiivinen. Esityksessä myös vähäisessä määrin korjattaisiin pykälän kieliasua, millä ei olisi vaikutusta sen soveltamiseen.

5 luku. Opiskelijoiden oikeudet ja velvollisuudet

27 §. Opiskeluoikeuden menettäminen. Pykälän 1 momentin luetteloon ehdotetaan tehtäväksi kaksi lähinnä teknisluonteista muutosta.

Momentin 2 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sanat opintojen aikana. Muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa se, että opiskelijalta voidaan poistaa opiskeluoikeus myös siinä tilanteessa, että hän syyllistyy säännöksessä tarkoitettuun rikokseen rikosrekisterin tarkistamisen ja opintojen aloittamisen välisenä aikana. Tällä hetkellä Maanpuolustuskorkeakoululla on mahdollisuus evätä opiskeluoikeus aiemman rikoksen johdosta ja päättää se opintojen aikana tehdyn rikoksen johdosta, mutta rikosrekisteritietojen tarkistamisen ja opintojen aloittamisen välisenä aikana tehdystä rikoksesta ei ole säädetty opiskeluoikeuteen vaikuttavia seurauksia. Muutoksella siten tukittaisiin tämä muutaman kuukauden mittainen aukko voimassaolevassa lainsäädännössä.

Edellä mainitun lisäksi pykälän 1 momentin luetteloon lisättäisiin uusi 8 kohta, jonka mukaan opiskelija menettäisi opiskeluoikeutensa myös irtisanoutumisen johdosta. Lisäyksen tarkoituksena on lähinnä kirjoittaa lakiin auki voimassaoleva oikeustila ja siten selkeyttää irtisanoutumistilanteiden käsittelyä.

Mainittujen aineellisten muutosten lisäksi pykälän 1 momentin 1,2,5 ja 6 kohtien kieliasua ja kirjoitustapaa korjattaisiin vastaamaan paremmin nykyisiä lakitekniisiä vaatimuksia. Kieliasullisilla korjauksilla ei olisi vaikutusta säännösten soveltamiseen.

6 luku. Erinäiset säännökset

34 §. Johtosääntö ja työjärjestys. Pykälää täydennettäisiin siten, että johtosäännössä voitaisiin antaa aiempien valtuutusten lisäksi tarkempia määräyksiä myös ehdotettujen apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virkojen täyttömenettelystä ja dosentin arvon myöntämisestä. Lisäyksellä täydennettäisiin uusia apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virkojen sekä dosentin arvojen sääntelyä. Samalla ehdotetaan korjattavaksi voimassa olevassa pykälässä oleva virheellinen pykäläviittaus.

Pykälään ehdotetaan lisäksi lisättäväksi maininta puolustusministeriön oikeudesta antaa lausunto johtosäännöstä ennen sen hyväksymistä. Säännös koskisi kaikkia johtosääntöön tehtäviä muutoksia ja kyse olisi lähinnä voimassaolevan käytännön kirjoittamisesta auki lain tasolle.

Edellä mainittujen aineellisten muutosten lisäksi pykälän valtuutussäännöstä muutettaisiin kirjoitusasunsa osalta vastaamaan paremmin nykyistä lainsäädäntötekniikkaa. Muutoksella ei olisi tältä osin vaikutusta pykälän soveltamiseen.

37 a §. Dosentin arvo. Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin dosentin arvosta. Yliopistoissa dosentuurit muutettiin arvoksi vuonna 2009, eli uuden säännöksen mukaan Maanpuolustuskorkeakoulun dosentin arvon saaneet henkilöt olisivat tältä osin vastaavassa asemassa yliopistojen dosenttien kanssa. Säännös vastaisi myös sisällöltään ja sanamuodoiltaan soveltuvien osin yliopistolain dosentteja koskevaa pykälää. Ehdotuksen mukaan dosentin arvon myöntäisi Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori ja vaadittava pätevyys olisi sama kuin nykyisiin dosenttuureihin. Kuten tälläkin hetkellä, kunkin dosentin kanssa sovittaisiin opetuksesta ja tutkimuksesta erikseen, eli tältä osin muutos ei vaikuttaisi dosenttien asemaan tai tehtäviin Maanpuolustuskorkeakoulussa.

Muutos ei suoraan vaikuttaisi nykyisiin dosentteihin. Ennen lain voimaantuloa dosentiksi nimitetyillä henkilöillä ei olisi myöskään erityistä oikeutta dosentin arvoon, vaan heidän pätevyytensä arvioitaisiin samoin kuin muiden hakijoiden.

Dosentin arvo voitaisiin myöntää joko toistaiseksi tai määräajaksi ja se olisi mahdollista myöntää myös muulle kuin Suomen kansalaiselle.

1.2 Laki puolustusvoimista

4 luku. Puolustusvoimien henkilöstö

38 §. *Virkaan nimittäminen ja tehtävään määrääminen.* Pykälään lisättäisiin säännökset apulaissotilasprofessorin nimittämisestä. Ehdotuksen mukaan nimittämismenettely olisi sama kuin sotilasprofessorien osalta, eli apulaissotilasprofessorin nimittäisi tasavallan presidentti Puolustusvoimain komentajan esittelystä. Esityksessä myös vähäisessä määrin korjattaisiin pykälän kieliasua, millä ei olisi vaikutusta sen soveltamiseen.

38 a §. *Professorin ja sotilasprofessorin tehtävät ja professorin, sotilasprofessorin, apulaissotilasprofessorin ja apulaissotilasprofessorin viran täyttäminen.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännökset uusista apulaissotilasprofessorin ja apulaissotilasprofessorin viroista. Pykälän 1 momentti pysyisi ennallaan, eli apulaissotilasprofessorien ja apulaissotilasprofessorien tehtävistä ei erikseen säädettäisi lain tasolla. Apulaissotilasprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virantäyttömenettelystä säädettäisiin ehdotuksen mukaan samalla tavalla kuin professorin ja sotilasprofessorin virantäyttömenettelystä.

Edellä mainitun lisäksi pykälästä ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomina Maanpuolustuskorkeakoulun johtosääntöä koskevat valtuutukset. Johtosäännöstä säädetään Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa, eli säännökset ovat tältä osin päällekkäisiä. Esityksessä myös vähäisessä määrin täsmennettäisiin pykälän 3 momentin valtuutussäännöstä, millä ei olisi vaikutusta sen soveltamiseen.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lakiesitykseen ei sisälly uusia asetuksenantovaltuuksia, mutta lainmuutosten yhteydessä olisi täydennettävä puolustusvoimista annettua valtioneuvoston asetusta (1319/2007) ehdotettujen apulaissotilasprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virkojen osalta. Asetuksessa säädetään tarkemmin Puolustusvoimien viroista ja virkaan nimittävistä tahoista.

Maanpuolustuskorkeakoulun johtosääntöä koskevaa lain 34 §:ää täydennettäisiin siten, että johtosäännössä voitaisiin antaa voimassaolevien valtuutusten lisäksi tarkempia määräyksiä myös apulaissotilasprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virkojen täyttömenettelystä sekä dosentin arvon myöntämisestä.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 16 §:n 3 momentissa turvataan tieteen ja ylimmän opetuksen vapaus. Tieteen vapauden merkitys korostuu erityisesti yliopistotutkimuksessa, mutta sillä on merkitystä myös

HE 73/2016 vp

tutkimuksessa, jota harjoitetaan yliopistojen ulkopuolella. Tieteen vapauteen kuuluu muun muassa tutkijan oikeus valita tutkimusaiheensa ja -menetelmänsä.

Maanpuolustuskorkeakoulu on Puolustusvoimain komentajan alaisuudessa toimiva Puolustusvoimien hallintoyksikkö, eikä siten kuulu yliopistojen itsehallinnon turvaavan perustuslain 123 §:n piiriin. Maanpuolustuskorkeakoulu ei ole myöskään yliopistolaisissa tarkoitettu yliopisto. Puolustusvoimien käytännön tarpeet määrittävät lisäksi yliopistoja laajemmin Maanpuolustuskorkeakoulussa harjoitettavaa tutkimusta, minkä johdosta tieteen vapaus ei välttämättä toteudu Maanpuolustuskorkeakoulussa yhtä laajasti kuin yliopistotutkimuksessa. Perustuslaissa turvattua tieteen vapautta ei silti voida kokonaan sivuuttaa myöskään Maanpuolustuskorkeakoulun toiminnassa.

Ehdotetulla tiedepoliittisten tavoitteiden asettamisella on sinänsä mahdollista vaikuttaa jossain määrin Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimustoimintaan ja asiaa tulee siten arvioida myös perustuslain 16 §:n 3 kohdassa turvattun tieteen vapauden näkökulmasta. Esityksen tavoitteena on luoda Maanpuolustuskorkeakouluun soveltuvin osin yliopistojen ohjausta vastaava tiedepoliittisten tavoitteiden asettamista koskeva ohjausmalli. Ehdotuksella ei siten puututtaisi ulkopuolelta Maanpuolustuskorkeakoulun toimintaan enempää tai syvemmin kuin vastaavassa tavoitteiden asettamisessa puututaan yliopistojen toimintaan. Ottaen huomioon Maanpuolustuskorkeakoulun osin epäitsenäinen asema sekä se, että perustuslakivaliokunta on todennut vastaavan ohjausmallin olevan myös yliopistojen osalta sopusoinnussa perustuslain vaatimusten kanssa, esitystä ei voida pitää ongelmallisena perustuslain 16 §:n 3 momentin kannalta.

Edellä mainituilla perusteilla esitykseen ei sisälly säännöksiä, jotka edellyttäisivät perustuslain mukaista säätämisyjärjestystä ja lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain (1121/2008) 2, 10, 13, 27 ja 34 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 § laissa 1618/2009 ja 34 § osaksi laissa 1618/2009, sekä *lisätään* lakiin uusi 2 a ja 37 a § seuraavasti:

2 §

Tehtävät

Maanpuolustuskorkeakoulun tehtävänä on edistää sotatieteellistä tutkimusta ja antaa tutkimukseen ja alan parhaisiin käytäntöihin perustuvaa sotatieteellistä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa.

Maanpuolustuskorkeakoulu johtaa Puolustusvoimien hallintoyksiköissä ja Rajavartiolaitokseen kuuluvassa Raja- ja merivartiokoulussa annettavaa sotatieteiden kandidaatin ja sotatieteiden maisterin tutkintoihin sisältyvää opetusta. Maanpuolustuskorkeakoulu sovittaa yhteen hallintoyksiköissä ja Raja- ja merivartiokoulussa annettavan sotilasammattillisen opetuksen sotatieteellisiin tutkintoihin kuuluvan opetuksen kanssa. Sotilasammattillisia opintoja voidaan järjestää myös Maanpuolustuskorkeakoulussa.

Tehtäviään hoitaessaan Maanpuolustuskorkeakoulun tulee edistää elinikäistä oppimista, toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Maanpuolustuskorkeakoulun tulee järjestää toimintansa siten, että tutkimuksessa, koulutuksessa ja opetuksessa varmistetaan korkea kansainvälinen taso eettisiä periaatteita ja hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen.

2 a §

Toiminnan ohjaus ja tavoitteiden asettaminen

Pääesikunta vahvistaa Maanpuolustuskorkeakoulun tutkintojen ja muun upseerin virkaan vaadittavan opetuksen yleiset tavoitteet. Pääesikunta yhteen sovittaa upseerin virkaan vaadittavan opetuksen ja muun Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavan opetuksen Puolustusvoimien muun koulutuksen kanssa.

Puolustusministeriö vastaa yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepolitiikan kannalta keskeisten tavoitteiden asettamisesta sekä niiden toteutumisen seurannasta ja arvioinnista.

10 §

Rehtori

Rehtori johtaa, ohjaa ja valvoo Maanpuolustuskorkeakoulun toimintaa. Rehtori ohjaa myös muualla kuin Maanpuolustuskorkeakoulussa toimeenpantavaa sotatieteellisiin tutkintoihin sisältyvää opetusta sekä upseerin virkaan vaadittavaa sotilasammattillista opetusta. Tarkempia

määräyksiä muualla kuin Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavan sotatieteellisen opetuksen sekä upseerin virkaan vaadittavan sotilasammattillisen opetuksen ohjauksesta annetaan johtosäännössä.

Maanpuolustuskorkeakoululle kuuluvat asiat ratkaisee rehtori, jollei laissa toisin säädetä. Työjärjestyksessä voidaan rehtorin toimivaltaan kuuluva asia antaa Maanpuolustuskorkeakoulun muun virkamiehen ratkaistavaksi, jos se on Maanpuolustuskorkeakoulun kannalta merkitykseltään vähäinen ja koskee:

- 1) henkilöstöhallintoa sekä muuta sisäistä hallintoa;
- 2) lausunnon tai selvityksen antamista tai esityksen tekemistä; tai
- 3) sisäisiä määräyksiä, jollei toimivalta niiden antamiseen tule laista.

Rehtorilla on oikeus ottaa ratkaistavakseen johtosäännössä tai työjärjestyksessä jonkun muun virkamiehen ratkaistavaksi määrätty asia.

13 §

Henkilöstö

Maanpuolustuskorkeakoulun henkilöstö on Puolustusvoimien viroissa. Maanpuolustuskorkeakoulussa voi olla myös työsuhteessa olevaa henkilöstöä. Virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään erikseen.

Professorin ja sotilasprofessorin tehtävistä ja menettelystä professorin, sotilasprofessorin, apulaisprofessorin ja apulaisotilasprofessorin virkaa täytettäessä säädetään puolustusvoimista annetussa laissa.

27 §

Opiskeluoikeuden menettäminen

Opiskelija menettää opiskeluoikeuden, jos hän:

1) on Maanpuolustuskorkeakouluun pyrkiessään antanut väärän tai harhaanjohtavan tiedon taikka salannut itseään koskevan seikan, jos oikean tiedon antaminen tai seikan kertominen olisi estänyt hänen valintansa opiskelijaksi;

2) on syyllistynyt rikokseen, joka osoittaa sopimattomuutta Puolustusvoimien upseerin tai Rajavartiolaitoksen upseerin virkaan, taikka on muutoin käyttäytynyt Puolustusvoimien upseerin tai Rajavartiolaitoksen upseerin arvolle sopimattomalla tavalla; rikoksena tai sopimattomana käytöksenä on pidettävä erityisesti tekoa tai käytöstä, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle kuuluvien tehtävien rehelliseen, luotettavaan ja oikeudenmukaiseen hoitoon;

3) kieltäytyy 30 §:ssä tarkoitetusta päihdetestauksesta tai antaa päihteiden väärinkäytön osoittavan näytteen;

4) laiminlyö toistuvasti taikka olennaisella tavalla opetukseen osallistumisen;

5) rikkoo toistuvasti taikka olennaisella tavalla Maanpuolustuskorkeakoulun johtosääntöä;

6) ei jatka opiskeluaan 26 §:ssä tarkoitetun määräajan päätyttyä tai perusteita opiskelun jatkamiselle määräajan päätyttyä ei enää ole;

7) ei ole suorittanut opintojaan opetus suunnitelmassa määritellyssä enimmäisajassa eikä Maanpuolustuskorkeakoulu erityisestä syystä myönnä hänelle lisäaikaa opintojen loppuun saattamiseen; [

8) irtisanoo opiskelu-oikeutensa.

Edellä 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan ainoastaan upseerin virkaan johtavia sotatieteellisiä ja sotilasammattillisia opintoja suorittavaan opiskelijaan. Opiskelu-oikeuden menettämisen edellytyksenä 1 momentin 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa on, ettei sotilaskurinpi-

HE 73/2016 vp

tomenettelyssä määrättyä tai sotilasoikeudenkäyntimenettelyssä tuomittua seuraamusta ole pidettävä riittävänä.

6 luku

Erinäiset säännökset

34 §

Johtosääntö ja työjärjestys

Sen lisäksi, mitä 9 §:n 2 momentissa ja puolustusvoimista annetussa laissa säädetään, Maanpuolustuskorkeakoulun johtosäännössä määrätään Maanpuolustuskorkeakoulun professorin, sotilasprofessorin, apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin viran täyttömenettelystä, dosentin arvon myöntämisestä, puolustusvoimista annetun lain 38 a §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden valinnasta, toiminnasta ja tehtävästä, opetuksen järjestelystä, opiskelijavalintamenettelystä, opiskelijoiden arvostelusta ja tarvittaessa muistakin opintoja koskevista asioista. Johtosäännön vahvistaa Puolustusvoimain komentaja. Toimivallasta antaa johtosäännössä tarkempia määräyksiä muualla kuin Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavan sotatieteellisen ja sotilasammattillisen opetuksen ohjauksesta säädetään 10 §:n 1 momentissa. Johtosäännöstä on ennen sen hyväksymistä pyydettyä puolustusministeriön lausunto.

Maanpuolustuskorkeakoulun työjärjestyksessä annetaan tarkemmat määräykset hallinnosta, toimielinten tehtävistä ja toimivallasta. Työjärjestyksen hyväksyy rehtori.

37 a §

Dosentin arvo

Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori voi hakemuksesta myöntää dosentin arvon henkilölle, jolla on perusteelliset tiedot omalta alaltaan, julkaisuilla tai muulla tavoin osoitettu kyky itsenäiseen tutkimustyöhön sekä hyvä opetustaito.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

2.

Laki

puolustusvoimista annetun lain 38 ja 38 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 38 ja 38 a §, sellaisina kuin ne ovat, 38 § osaksi laissa 1617/2009 ja 38 a § laissa 1617/2009, seuraavasti:

38 §

Virkaan nimittäminen ja tehtävään määrääminen

Tasavallan presidentti nimittää virkaan ja määrää tehtävään Puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin, amiraalin, Puolustusvoimien pääinsinöörin, Puolustusvoimien ylilääkärin ja kenttäpiispan. Presidentti tekee nimittämistä ja tehtävään määräämistä koskevan päätöksen valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta. Samassa järjestyksessä presidentti määrää Puolustusvoimien upseerin tai erikoisupseerin puolustusasiamiehen, apulaispuolustusasiamiehen, sotilasedustajan ja apulaissotilasedustajan tehtävään sekä näitä vastaavaan kansainväliseen tehtävään.

Presidentti päättää sotilaallisena nimitysasiana muun kuin 1 momentissa tarkoitetun upseerin, sotilasprofessorin ja apulaissotilasprofessorin nimittämisestä ja upseerin määräämisestä tasavallan presidentin adjutantin tehtävään. Presidentti tekee päätöksen sotilaallisissa nimitysasioissa Puolustusvoimain komentajan esittelystä. Päätöksen varmentaa Puolustusvoimain komentaja. Tällaista asiaa presidentille esiteltäessä puolustusministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.

Toimivallasta määrätä tehtävään muu kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu upseeri sekä nimittää ja määrätä tehtävään Puolustusvoimien muu virkamies säädetään valtioneuvoston asetuksella.

38 a §

Professorin ja sotilasprofessorin tehtävät sekä professorin, sotilasprofessorin, apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin viran täyttäminen

Professorin ja sotilasprofessorin tulee harjoittaa ja ohjata tieteellistä tutkimustyötä, antaa siihen perustuvaa opetusta ja seurata tieteen kehitystä sekä osallistua alallaan yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Professorin, sotilasprofessorin, apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virka tulee asettaa julkisesti haettavaksi. Virka voidaan täyttää kutsusta haettavaksi julistamatta silloin, kun virkaan voidaan kutsua ansioitunut henkilö tai henkilö nimitetään määräaikaiseen virkasuhteeseen. Kutsusta voidaan nimittää vain henkilö, joka kiistatta täyttää kelpoisuusvaatimukset.

Hakijoiden ja virkaan kutsuttavien kelpoisuudesta ja ansioista on ennen nimittämistä pyydetävä lausunto vähintään kahdelta asiantuntijalta, jos henkilö nimitetään virkaan tai vähintään

HE 73/2016 vp

kahden vuoden määräaikaiseen virkasuhteeseen. Asiantuntijan esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintolain 27—29 §:ssä säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2016.

Pääministeri

Juha Sipilä

Puolustusministeri Jussi Niinistö

1.

Laki

Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain (1121/2008) 2, 10, 13, 27 ja 34 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 § laissa 1618/2009 ja 34 § osaksi laissa 1618/2009, sekä *lisätään* lakiin uusi 2 a ja 37 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

2 §

2 §

Tehtävät

Tehtävät

Maanpuolustuskorkeakoulun tehtävänä on edistää sotatieteellistä tutkimusta ja antaa tutkimukseen ja alan parhaisiin käytäntöihin perustuvaa sotatieteellistä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. *Maanpuolustuskorkeakoulu johtaa sotilaslaitoksissa ja rajavartiolaitokseen kuuluvassa Raja- ja merivartiokoulussa annettavaa sotatieteiden kandidaatin ja sotatieteiden maisterin tutkintoihin sisältyvää opetusta.*

Tehtäviään hoitaessaan Maanpuolustuskorkeakoulu toimii vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Maanpuolustuskorkeakoulun tehtävänä on edistää sotatieteellistä tutkimusta ja antaa tutkimukseen ja alan parhaisiin käytäntöihin perustuvaa sotatieteellistä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa.

Maanpuolustuskorkeakoulu johtaa Puolustusvoimien hallintoyksiköissä ja Rajavartiolaitokseen kuuluvassa Raja- ja merivartiokoulussa annettavaa sotatieteiden kandidaatin ja sotatieteiden maisterin tutkintoihin sisältyvää opetusta. Maanpuolustuskorkeakoulu sovittaa yhteen hallintoyksiköissä ja Raja- ja merivartiokoulussa annettavan sotilasammattillisen opetuksen sotatieteellisiin tutkintoihin kuuluvan opetuksen kanssa. Sotilasammattillisia opintoja voidaan järjestää myös Maanpuolustuskorkeakoulussa.

Tehtäviään hoitaessaan *Maanpuolustuskorkeakoulun tulee edistää elinikäistä oppimista, toimia* vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten yh-

teis-kunnallista vaikuttavuutta. *Maanpuolustuskorkeakoulun tulee järjestää toimintansa siten, että tutkimuksessa, koulutuksessa ja opetuksessa varmistetaan korkea kansainvälinen taso eettisiä periaatteita ja hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen.*

Puolustushaarat ja rajavartiolaitos ohjaavat upseerin virkaan vaadittavia sotilasammattillisia opintoja. Sotilasammattillista opetusta annetaan puolustusvoimien puolustushaara-, aselaji- ja toimialakouluissa sekä rajavartiolaitoksen Raja- ja merivartiokoulussa. Sotilasammattillisia opintoja voidaan järjestää myös Maanpuolustuskorkeakoulussa.

Pääesikunta vahvistaa Maanpuolustuskorkeakoulun opetuksen yleiset tavoitteet ja sovittaa yhteen Maanpuolustuskorkeakoulun opetuksen puolustusvoimien muun koulutuksen kanssa.

2 a §

Toiminnan ohjaus ja tavoitteiden asettaminen

Pääesikunta vahvistaa Maanpuolustuskorkeakoulun tutkintojen ja muun upseerin virkaan vaadittavan opetuksen yleiset tavoitteet. Pääesikunta yhteen sovittaa upseerin virkaan vaadittavan opetuksen ja muun Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavan opetuksen Puolustusvoimien muun koulutuksen kanssa.

Puolustusministeriö vastaa yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepolitiikan kannalta keskeisten tavoitteiden asettamisesta sekä niiden toteutumisen seurannasta ja arvioinnista.

3 luku

Hallinto ja organisaatio

10 §

Rehtori

Rehtori johtaa, ohjaa ja valvoo Maanpuolustuskorkeakoulun toimintaa. Rehtori ohjaa myös muualla kuin Maanpuolustuskorkeakoulussa toimeenpantavaa sotatieteellisiin tutkintoihin sisältyvää opetusta *johtosäännössä tarkemmin määrättävällä tavalla.*

3 luku

Hallinto ja organisaatio

10 §

Rehtori

Rehtori johtaa, ohjaa ja valvoo Maanpuolustuskorkeakoulun toimintaa. Rehtori ohjaa myös muualla kuin Maanpuolustuskorkeakoulussa toimeenpantavaa sotatieteellisiin tutkintoihin sisältyvää opetusta *sekä upseerin virkaan vaadittavaa sotilasammattillista ope-*

Maanpuolustuskorkeakoululle kuuluvat asiat ratkaisee rehtori, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä. Työjärjestyksessä voidaan rehtorin toimivaltaan kuuluva asia antaa Maanpuolustuskorkeakoulun muun virkamiehen ratkaistavaksi, jos se on Maanpuolustuskorkeakoulun kannalta merkitykseltään vähäinen ja koskee:

- 1) henkilöstöhallintoa sekä muuta sisäistä hallintoa;
- 2) lausunnon tai selvityksen antamista tai esityksen tekemistä; tai
- 3) sisäisiä määräyksiä, jollei toimivalta niiden antamiseen tule laista.

Rehtorilla on oikeus ottaa ratkaistavakseen johtosäännössä tai työjärjestyksessä jonkun muun virkamiehen ratkaistavaksi määrätty asia.

13 §

Henkilöstö

Maanpuolustuskorkeakoulun henkilöstö on puolustusvoimien viroissa. Maanpuolustuskorkeakoulussa voi olla myös työsuhteessa olevaa henkilöstöä. Virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään erikseen.

Professorin ja sotilasprofessorin tehtävistä ja menettelystä professorin ja sotilasprofessorin virkaa täytettäessä säädetään puolustusvoimista annetussa laissa.

5 luku

Opiskelijoiden oikeudet ja velvollisuudet

27 §

Opiskeluoikeuden menettäminen

Opiskelija menettää opiskeluoikeuden, jos hän:

- 1) on antanut Maanpuolustuskorkeakouluun pyrkiessään sellaisen väärän tai harhaanjohtavan tiedon taikka salannut sellaisen

tusta. Tarkempia määräyksiä muualla kuin Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavan sotatieteellisen opetuksen sekä upseerin virkaan vaadittavan sotilasammattillisen opetuksen ohjauksesta annetaan johtosäännössä.

Maanpuolustuskorkeakoululle kuuluvat asiat ratkaisee rehtori, jollei laissa toisin säädetä. Työjärjestyksessä voidaan rehtorin toimivaltaan kuuluva asia antaa Maanpuolustuskorkeakoulun muun virkamiehen ratkaistavaksi, jos se on Maanpuolustuskorkeakoulun kannalta merkitykseltään vähäinen ja koskee:

- 1) henkilöstöhallintoa sekä muuta sisäistä hallintoa;
- 2) lausunnon tai selvityksen antamista tai esityksen tekemistä; tai
- 3) sisäisiä määräyksiä, jollei toimivalta niiden antamiseen tule laista.

Rehtorilla on oikeus ottaa ratkaistavakseen johtosäännössä tai työjärjestyksessä jonkun muun virkamiehen ratkaistavaksi määrätty asia.

13 §

Henkilöstö

Maanpuolustuskorkeakoulun henkilöstö on *Puolustusvoimien* viroissa. Maanpuolustuskorkeakoulussa voi olla myös työsuhteessa olevaa henkilöstöä. Virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään erikseen.

Professorin ja sotilasprofessorin tehtävistä ja menettelystä professorin, sotilasprofessorin, *apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin* virkaa täytettäessä säädetään puolustusvoimista annetussa laissa.

5 luku

Opiskelijoiden oikeudet ja velvollisuudet

27 §

Opiskeluoikeuden menettäminen

Opiskelija menettää opiskeluoikeuden, jos hän:

- 1) on Maanpuolustuskorkeakouluun pyrkiessään antanut väärän tai harhaanjohtavan tiedon taikka salannut itseään koskevan sei-

itseään koskevan seikan, joka olisi estänyt hänen valintansa opiskelijaksi;

2) on syyllistynyt *opintojen aikana* rikokseen, joka osoittaa sopimattomuutta puolustusvoimien upseerin tai rajavartiolaitoksen upseerin virkaan taikka on muutoin käyttäytynyt puolustusvoimien upseerin tai rajavartiolaitoksen upseerin arvolle sopimattomalla tavalla; rikoksena tai sopimattomana käytöksenä on pidettävä erityisesti tekoa tai käytöstä, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta puolustusvoimille ja rajavartiolaitokselle kuuluvien tehtävien rehelliseen, luotettavaan ja oikeudenmukaiseen hoitoon;

3) kieltäytyy 30 §:ssä tarkoitetusta päihdetestauksesta tai antaa päihteiden väärinkäytön osoittavan näytteen;

4) laiminlyö toistuvasti taikka olennaisella tavalla opetukseen osallistumisen;

5) on toistuvasti taikka olennaisella tavalla rikkonut Maanpuolustuskorkeakoulun johtosääntöä;

6) ei jatka opiskeluaan 26 §:ssä tarkoitetun määräajan päätyttyä tai perusteita opiskelun jatkamiselle ei enää ole; *taikka*

7) ei ole suorittanut opintojaan opetussuunnitelmassa määritellyssä enimmäisajassa, eikä Maanpuolustuskorkeakoulu erityisestä syystä myönnä hänelle lisäaikaa opintojen loppuun saattamiseen.

Edellä 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan ainoastaan upseerin virkaan johtavia sotatieteellisiä ja sotilasammattillisia opintoja suoritettavaan opiskelijaan. Opiskeluoikeuden menettämisen edellytyksenä 1 momentin 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on, ettei sotilaskurinpitomenettelyssä määrättyä tai sotilasoikeudenkäyntimenettelyssä tuomittua seuraamusta ole pidettävä riittävänä.

6 luku

Erinäiset säännökset

34 §

Johtosääntö ja työjärjestys

Sen lisäksi, mitä 9 §:n 2 momentissa ja puolustusvoimista annetussa laissa säädetään,

kan, jos oikean tiedon antaminen tai seikan kertominen olisi estänyt hänen valintansa opiskelijaksi;

2) on syyllistynyt rikokseen, joka osoittaa sopimattomuutta Puolustusvoimien upseerin tai Rajavartiolaitoksen upseerin virkaan, taikka on muutoin käyttäytynyt *Puolustusvoimien* upseerin tai *Rajavartiolaitoksen* upseerin arvolle sopimattomalla tavalla; rikoksena tai sopimattomana käytöksenä on pidettävä erityisesti tekoa tai käytöstä, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta *Puolustusvoimille* ja *Rajavartiolaitokselle* kuuluvien tehtävien rehelliseen, luotettavaan ja oikeudenmukaiseen hoitoon;

3) kieltäytyy 30 §:ssä tarkoitetusta päihdetestauksesta tai antaa päihteiden väärinkäytön osoittavan näytteen;

4) laiminlyö toistuvasti taikka olennaisella tavalla opetukseen osallistumisen;

5) *rikkoo* toistuvasti taikka olennaisella tavalla Maanpuolustuskorkeakoulun johtosääntöä;

6) ei jatka opiskeluaan 26 §:ssä tarkoitetun määräajan päätyttyä tai perusteita opiskelun jatkamiselle *määräajan päätyttyä* ei enää ole;

7) ei ole suorittanut opintojaan opetussuunnitelmassa määritellyssä enimmäisajassa eikä Maanpuolustuskorkeakoulu erityisestä syystä myönnä hänelle lisäaikaa opintojen loppuun saattamiseen;

8) irtisanoo opiskeluoikeutensa.

Edellä 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan ainoastaan upseerin virkaan johtavia sotatieteellisiä ja sotilasammattillisia opintoja suoritettavaan opiskelijaan. Opiskeluoikeuden menettämisen edellytyksenä 1 momentin 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on, ettei sotilaskurinpitomenettelyssä määrättyä tai sotilasoikeudenkäyntimenettelyssä tuomittua seuraamusta ole pidettävä riittävänä.

6 luku

Erinäiset säännökset

34 §

Johtosääntö ja työjärjestys

Sen lisäksi, mitä 9 §:n 2 momentissa ja puolustusvoimista annetussa laissa säädetään,

Maanpuolustuskorkeakoulun professorin ja sotilasprofessorin viran täyttömenettelystä, puolustusvoimista annetun lain 38 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden valinnasta, toiminnasta ja tehtävästä, opetuksen järjestelystä, opiskelijavalintamenettelystä, opiskelijoiden arvostelusta ja tarvittaessa muistakin opintoja koskevista asioista määrätään *puolustusvoimain komentajan vahvistamassa johtosäännössä*. Toimivallasta antaa johtosäännössä tarkempia määräyksiä muualla kuin Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavan sotatieteellisen opetuksen ohjauksesta säädetään 10 §:n 1 momentissa.

Maanpuolustuskorkeakoulun työjärjestyksessä annetaan tarkemmat määräykset hallinnosta, toimielinten tehtävistä ja toimivallasta. Työjärjestyksen hyväksyy rehtori.

Maanpuolustuskorkeakoulun *johtosäännössä määrätään* Maanpuolustuskorkeakoulun professorin, sotilasprofessorin, *apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin* viran täyttömenettelystä, dosentin arvon myöntämisestä, puolustusvoimista annetun lain 38 a §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden valinnasta, toiminnasta ja tehtävästä, opetuksen järjestelystä, opiskelijavalintamenettelystä, opiskelijoiden arvostelusta ja tarvittaessa muistakin opintoja koskevista asioista. *Johtosäännön vahvistaa Puolustusvoimain komentaja*. Toimivallasta antaa johtosäännössä tarkempia määräyksiä muualla kuin Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavan sotatieteellisen ja sotilasammattillisen opetuksen ohjauksesta säädetään 10 §:n 1 momentissa. *Johtosäännöstä on ennen sen hyväksymistä pyydettyä puolustusministeriön lausunto*.

Maanpuolustuskorkeakoulun työjärjestyksessä annetaan tarkemmat määräykset hallinnosta, toimielinten tehtävistä ja toimivallasta. Työjärjestyksen hyväksyy rehtori.

37 a §

Dosentin arvo

Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori voi hakemuksesta myöntää dosentin arvon henkilölle, jolla on perusteelliset tiedot omalta alaltaan, julkaisuilla tai muulla tavoin osoitettu kyky itsenäiseen tutkimustyöhön sekä hyvä opetustaito.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

2.

Laki**puolustusvoimista annetun lain 38 ja 38 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 38 ja 38 a §, sellaisina kuin ne ovat, 38 § osaksi laissa 1617/2009 ja 38 a § laissa 1617/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 luku

4 luku

Puolustusvoimien henkilöstö**Puolustusvoimien henkilöstö**

38 §

38 §

*Virkaan nimittäminen ja tehtävään määrääminen**Virkaan nimittäminen ja tehtävään määrääminen*

Tasavallan presidentti nimittää virkaan ja määrää tehtävään puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin, amiraalin, puolustusvoimien pääinsinööriin, puolustusvoimien ylilääkärin ja kenttäpiispan. Presidentti tekee nimittämistä ja tehtävään määräämistä koskevan päätöksen valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta. Samassa järjestyksessä presidentti määrää puolustusvoimien upseerin tai erikoisupseerin puolustusasiamiehen, apulaispuolustusasiamiehen, sotilasedustajan ja apulaisso-tilasedustajan tehtävään sekä näitä vastaavaan kansainväliseen tehtävään.

Presidentti päättää sotilaallisena nimitysasiana muun kuin 1 momentissa tarkoitetun upseerin ja sotilasprofessorin nimittämisestä ja upseerin määräämisestä tasavallan presidentin adjutantin tehtävään. Presidentti tekee päätöksen sotilaallisissa nimitysasioissa puolustusvoimain komentajan esittelystä. Päätöksen varmentaa puolustusvoimain komentaja. Tällaista asiaa presidentille esiteltäessä puolustusministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.

Toimivallasta määrätä tehtävään muu kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu upseeri sekä nimittää ja määrätä tehtävään puolustusvoi-

Tasavallan presidentti nimittää virkaan ja määrää tehtävään *Puolustusvoimain* komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin, amiraalin, *Puolustusvoimien* pääinsinööriin, *Puolustusvoimien* ylilääkärin ja kenttäpiispan. Presidentti tekee nimittämistä ja tehtävään määräämistä koskevan päätöksen valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta. Samassa järjestyksessä presidentti määrää *Puolustusvoimien* upseerin tai erikoisupseerin puolustusasiamiehen, apulaispuolustusasiamiehen, sotilasedustajan ja apulaisso-tilasedustajan tehtävään sekä näitä vastaavaan kansainväliseen tehtävään.

Presidentti päättää sotilaallisena nimitysasiana muun kuin 1 momentissa tarkoitetun upseerin, sotilasprofessorin *ja apulaisso-tilasprofessorin* nimittämisestä ja upseerin määräämisestä tasavallan presidentin adjutantin tehtävään. Presidentti tekee päätöksen sotilaallisissa nimitysasioissa *Puolustusvoimain* komentajan esittelystä. Päätöksen varmentaa *Puolustusvoimain* komentaja. Tällaista asiaa presidentille esiteltäessä puolustusministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.

Toimivallasta määrätä tehtävään muu kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu upseeri sekä nimittää ja määrätä tehtävään *Puolustusvoi-*

mien muu virkamies säädetään valtioneuvoston asetuksella.

38 a §

Professorin ja sotilasprofessorin tehtävät sekä viran täyttäminen

Professorin ja sotilasprofessorin tulee harjoittaa ja ohjata tieteellistä tutkimustyötä, antaa siihen perustuvaa opetusta ja seurata tieteen kehitystä sekä osallistua alallaan yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Professorin ja sotilasprofessorin virka tulee asettaa julkisesti haettavaksi. Professorin ja sotilasprofessorin virka voidaan täyttää kutsusta haettavaksi julistamatta silloin, kun virkaan voidaan kutsua ansioitunut henkilö tai henkilö nimitetään määräaikaiseen virkasuhteeseen. Kutsusta voidaan nimittää vain henkilö, joka kiistatta täyttää kelpoisuusvaatimukset.

Hakijoiden ja virkaan kutsuttavien kelpoisuudesta ja ansioista on ennen nimittämistä pyydettävä lausunto vähintään kahdelta asiantuntijalta, jos henkilö nimitetään virkaan tai vähintään kahden vuoden määräaikaiseen virkasuhteeseen. Asiantuntijan esteellisyyteen sovelletaan hallintolain 27–29 §:ää. *Asiantuntijoiden valinnasta, toiminnasta ja tehtävästä määrätään Maanpuolustuskorkeakoulun johtosäännössä.*

Professorin ja sotilasprofessorin virantäytömenettelystä määrätään tarkemmin Maanpuolustuskorkeakoulun johtosäännössä.

mien muu virkamies säädetään valtioneuvoston asetuksella.

38 a §

Professorin ja sotilasprofessorin tehtävät sekä professorin, sotilasprofessorin, apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin viran täyttäminen

Professorin ja sotilasprofessorin tulee harjoittaa ja ohjata tieteellistä tutkimustyötä, antaa siihen perustuvaa opetusta ja seurata tieteen kehitystä sekä osallistua alallaan yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Professorin, sotilasprofessorin, *apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin* virka tulee asettaa julkisesti haettavaksi. Virka voidaan täyttää kutsusta haettavaksi julistamatta silloin, kun virkaan voidaan kutsua ansioitunut henkilö tai henkilö nimitetään määräaikaiseen virkasuhteeseen. Kutsusta voidaan nimittää vain henkilö, joka kiistatta täyttää kelpoisuusvaatimukset.

Hakijoiden ja virkaan kutsuttavien kelpoisuudesta ja ansioista on ennen nimittämistä pyydettävä lausunto vähintään kahdelta asiantuntijalta, jos henkilö nimitetään virkaan tai vähintään kahden vuoden määräaikaiseen virkasuhteeseen. Asiantuntijan esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintolain 27–29 §:ssä säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .